

PRVÉ TURZOVSKO-FUGGEROVSKÉ ZMLUVY O SPOLOČNOM MEDIARSKOM PODNIKU

MARIÁN S K L A D A N Ý

SKLADANÝ, M.: The first of the Thurzo-Fugger-copper-joint-ventures treaties. *Historický časopis*, 43, 2, 1995, pp. 215-229, Bratislava.

The Thurzo-Fugger-copper-joint-venture was situated in Banská Bystrica from 1494 to 1525 and it was the most significant era in the history of the copper industry in Slovakia. The worldwide known Thurzo-Fugger-copper-joint-venture was founded five hundred years ago. Some of the historians accept 1494 and some 1495 as the date of foundation of the Thurzo-Fugger-joint-venture. It depends on that which treaty they known or treat as the founding one. The author clears up the historical circumstances about the foundation of this joint-venture. He does that by the comparison and analysis of the treaties from 15th November 1494 and from 16th March 1495. But before the treaty could be signed, the lease conditions had to be negotiated by Thurzo and Fugger on one hand and the original owners, including John Corvin, the royal treasurer and Zigmund Ernst the bishop.

History. Slovakia. The first of the Thurzo-Fugger-copper-joint-venture treaties.

Pred päťsto rokmi vznikla turzovsko-fuggerovská podnikateľská spoločnosť s cieľom exploatácie medenorudných ložísk v oblasti Banskej Bystrice. Turzovsko-fuggerovský mediarsky podnik v Banskej Bystrici (1494-1525) znamenal najslávnejšiu kapitolu v dejinách výroby a spracovania medi na Slovensku. Jednak tým, že otvoril banskobystrickej medi v dovtedy nebývanej miere cestu do sveta. Ďalej tým, že predstavoval dovtedy nevidanú koncentráciu banskej a hutníckej výroby, spojenú so zabezpečením organizácie transportu a odbytu v jednom podniku. A napokon tým, že bol na prelome 15. a 16. stor. najmodernejším metalurgickým podnikom v Európe. Podmienky veľkovýroby vyžadovali uplatnenie viacerých technologických postupov vo veľkom, vo veľkokapacitných, doslova priemyselných hutníckych zariadeniach. Banskobystrický mediarsky podnik tým významne prispel k ďalšiemu rozvoju hutníctva medi a striebra v širokom európskom rámci.

Neúmerne tomuto historickému významu sú zatiaľ vlastné dejiny banskobystrického mediarskeho podniku známe len veľmi nedostatočne. Príčinou je nedostatok pramenných dokladov v našich domácich archívoch, obmedzené možnosti systematickejšieho archívneho výskumu v zahraničí a z týchto dvoch skutočností vyplývajúce zaoštvávanie našej historiografie, ako aj náskok, ktorý v tomto smere zaznamenala nemecká, rakúska, poľská a do istej miery aj maďarská historiografia. Tento náskok je pre nás veľkou nevýhodou, keďže o Fuggerovcoch a Turzovcoch sa už vytvoril v európskej historiografii určitý obraz. Tento historický obraz, podávaný z hľadiska toho „bližšieho“, „známejšieho“, ale aj „silnejšieho“, sa už dnes len veľmi ťažko prekonáva. O Fuggerovcoch bola už napísaná celá knižnica, ale predmetom seriózneho vedeckého výskumu sa stali ich dejiny pred niečo viac ako sto rokmi. Veď až od r. 1877 sa začal z rozhodnutia fuggerovského rodinného seniorátu organizovať (sústrediť) fuggerovský rodinný archív.¹ Jeho usporiadaním poverili 58-ročného Friedricha Do-

¹ SKLADANÝ, M.: 60 rokov edície Studien zur Fuggergeschichte. In: Zborník FFUK Historica, 20, 1969, s. 71-80.